

Також звертається увага на складні моменти написання термінів з урахуванням змін у новому українському правописі, на їх уніфікацію та стандартизацію, на варіативні форми. Пор.: терміни *магнійорганічний* чи *магнієорганічний*.

Для формування фахового дискурсу засобами української мови активно застосовуються такі педагогічно-комунікативні технології: технологія традиційного навчання, технологія проблемного навчання, ігрові технології, технологія особистісно орієнтованого навчання, технологія розвивального навчання, технологія колективного способу навчання, технологія розвитку критичного мислення, технологія програмованого навчання, технологія інтерактивного навчання, проєктна технологія, технологія модульного навчання, технологія колективного творчого виховання, дослідницька технологія та інші [1, с. 37–53]. Колаборація технологій сприяє кращому засвоєнню тем та програмує на подальше практичне застосування набутих знань, умінь і навичок у професійній діяльності.

Мовна компетентність майбутнього вчителя нерозривно пов'язана з педагогічною компетентністю і є важливою компонентою професійної підготовки майбутніх учителів природничих дисциплін.

Список використаних джерел

1. Енциклопедія педагогічних технологій та інновацій / автор-укладач Н. П. Наволокова. Харків : Видавнича група «Основа», 2009. 176 с.
2. Мешко Г. М. Вступ до педагогічної професії : навчальний посібник. Київ : Академвидав, 2012. 200 с.
3. Онуфрієнко Г. С. Науковий стиль української мови : навчальний посібник. Київ : Центр навчальної літератури, 2006. 312 с.

ФОРМУВАННЯ ПУБЛІЧНОГО ДІАЛОГІЧНОГО СПІЛКУВАННЯ СТУДЕНТІВ-НЕФІЛОЛОГІВ

Орлова Оксана Петрівна

*заступник директора з навчально-виховної та наукової роботи,
Дубенська філія Університету «Україна», dubno2009@ukr.net*

Основне завдання вищої школи на сьогоднішньому етапі розвитку суспільства – готувати висококваліфікованих фахівців, які не тільки досконало володіють уміннями зі своєї професійної діяльності, але й

вправно оперують фаховою термінологією, володіють навичками усного мовленнєвого спілкування, зорієнтованого на професійну освіту. Навчальний курс «Українська мова (за професійним спрямуванням)» у закладах вищої освіти передбачає удосконалення мовних норм, культури мовленнєвого спілкування, формування умінь і навичок професійної та наукової комунікації як компонентів майбутньої фахової діяльності студентів-нефілологів.

Мета дослідження полягає у висвітленні методики удосконалення публічного діалогічного мовлення студентів-нефілологів в умовах вивчення української мови (за професійним спрямуванням).

Для формування публічного діалогічного спілкування студентів-нефілологів у програмі з курсу «Українська мова (за професійним спрямуванням)» запропоновано теми, що сприяють формуванню публічного діалогування. Теоретично-практична робота відбувається за підручником Шевчук С. В., Клименко І. В. Українська мова за професійним спрямуванням (2014 р.) [1]. Під час вивчення *першої теми «Спілкування як інструмент професійної діяльності»* студенти повторюють знання про види, форми, етапи та невербальні засоби спілкування. *Теоретичний матеріал* засвоюється за допомогою розповіді викладача, а також презентації та наочності, підготовлених напередодні студентами. *Практичне засвоєння теми* – це виконання творчих завдань у діалозі «студент – студент», де вагомим є продукування публічних висловлювань на задану тему у вигляді репліки-монологу, репліки-періоду, репліки-речення (простого чи складного).

Завдання 1. *Створити діалог-інформацію на запропоновану викладачем тему про особливості ділового спілкування.*

Тема для 1-го студента: «Партнер у діловому спілкуванні завжди виступає як особистість (колега, клієнт, начальник, підлеглий тощо). Можливий початок репліки-монологу на цю тему: «Вважаю, що будь-яка людина, беручи участь у діловому спілкуванні, ...». Тема для 2-го студента: «Особи, які спілкуються, мають глибоке розуміння конкретної справи, що є предметом обговорення». Запропонований початок монологічної репліки: «На мою думку, кожна розмова має свій предмет обговорення. Тому люди, які спілкуються ...».

Завдання 2. Побудувати діалог (як текст) і з'ясувати, що може заважати ефективному діловому спілкуванню (за вправою 3 підручника).

При цьому можливий трилог за умови втручання в розмову викладача для посилення інтенсивності діалогуювання студентів.

Завдання 3. Укласти репліки-монолози на такі теми: «Чому ввічливість є основою фахового спілкування?» (вправа 4). «Що для вас означає СЛОВО?» (вправа 5), виголосити їх.

Друга тема курсу, яку можна назвати ознайомлювальною, – це «Риторика і мистецтво презентації». Вона дає можливість студентам-нефілологам дізнатися про публічний виступ як важливий засіб комунікації, про мистецтво аргументації, техніку і тактику аргументування та про мовні засоби переконування. Ознайомлення з теорією теми відбувається за допомогою роботи з підручником [1, с. 178–193], доповненням викладача, переглядом відеоматеріалів публічних виступів осіб на риторичну тематику, підібраних студентами напередодні. Практичне засвоєння теми відбувається за допомогою виконання завдань на побудову монологічних публічних виступів, що є особливими різновидами мовленнєвої діяльності – доповіді, промови, лекції. Для підготовки студентів до публічного виступу запропоновано: 1) ознайомитися зі структурою публічного висловлювання [1, с. 182]; 2) підібрати матеріал, який відповідав би як етапу підготовки, так і темі висловлювання; 3) виголосити укладений монолог.

Практичні завдання: підготувати і виголосити а) звітну доповідь профорга групи (3 хв.); б) промову «Український молодіжний сленг» (3 хв.); в) усне повідомлення «Критерії аналізу публічного виступу» [1, с. 203–204].

Третя актуальна тема – «Культура усного фахового спілкування» містить інформацію про роботу над індивідуальними й колективними формами фахового спілкування, видами бесід, співбесідою з роботодавцем, спілкування за допомогою мобільного телефону та іншими формами дистанційною зв'язку. За допомогою методу пояснення (розповіді) викладач подає інформацію студентам про діалогічне мовлення та діалог як розмову двох осіб і діалог як діалогічний текст; розгортає інформацію про одиницю діалогічного

мовлення – діалогічну єдність, її структурні елементи – репліки та про їхню класифікацію. Звертає увагу на діалогічні репліки за обсягом – еліптичні, репліки-речення і репліки-монологи; перелічує жанри діалогічного мовлення, до яких належить і бесіда; за допомогою роботи з підручником ознайомлює студентів із функціями бесіди; доповнює інформацію про локальні і дистанційні бесіди.

Практичні завдання: 1. Змоделювати бесіду між роботодавцем і особою, яка прийшла на співбесіду. 2. Побудувати бесіду по телефону за зразком вправи 12 (с. 229). 3. Укласти і виголосити правила етикетного користування мобільним телефоном. (*Кожний мовець виголошує правила по чергово*).

Четверта, теоретично-практична тема – «Форми колективного обговорення професійних проблем» сприяє засвоєнню знань і формуванню комунікаційних умінь реалізації мистецтва перемовин, прийнятті рішень на зборах колективу чи під час проведення ділових нарад, професійних дискусій. *Теоретичний матеріал* засвоюється студентами за допомогою методів: роботи з підручником, розповіді-вербального доповнення викладача про дипломатичне красномовство, електронної презентації про дискусію тощо.

Практичні завдання: 1. Підготувати перемовини студентів з деканатом про екскурсію за межі міста, провести їх публічно. 2. Підготуватися до дискусії «Інтелігентність – це успадкована чи сформована риса людини?», провести її.

Отже, використання актуальних методів, прийомів і засобів навчання української мови сприятиме формуванню діалогічного публічного мовлення.

Список використаних джерел

1. Шевчук С. В., Клименко І. В. Українська мова за професійним спрямуванням : підручник. Київ : Алерта, 2014. 694 с.